

LUX

3 ELOKUVAA
24 KIELTÄ
28 MAATA

FILM

DAYS

UROK (THE LESSON)

Kristina Grozeva ja Petar Valchanov
Bulgaria, Kreikka

UROK (THE LESSON)

KRISTINA GROZEVA JA PETAR VALCHANOV

Nadja on englannin opettaja. Hänen miehensä on työtön. Heillä on nelivuotias tytär. Eräänä päivänä Nadja tulee töistä, ja kotona odottaa ulosottomies. Asuntolainan lyhennyksiä ei ole maksettu. Mies on käyttänyt rahat muuhun. Nadjalla on kolme päivää aikaa saada rahat kasaan ja maksaa pankille. Jos hän ei onnistu, talo pannaan myyntiin.

Tästä alkaa lähtölaskenta, vastoinikäymisiä kasaantuu, ja Nadjan tähän asti esimerkillinen rehellisyys joutuu koetukselle.

ANALYYSI

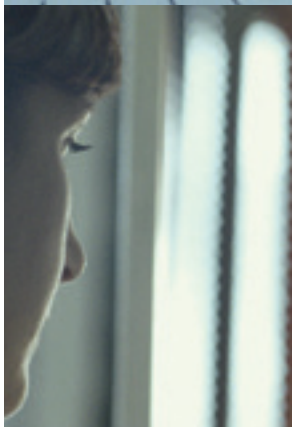
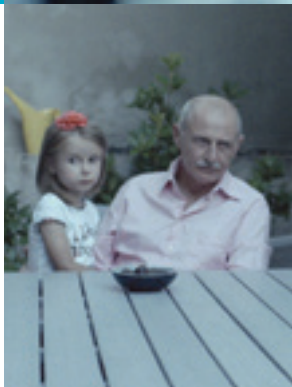
Elokuvan pääosassa on henkilö, jolla on vaikeuksia yksityiselämässään – velka maksettavana – ja työelämässä – hän ei siedä, että koulussa tapahtunut varkaus jää rankaisematta. Nämä kaksi juonta, joilla ei periaatteessa ole tekemistä keskenään, liittyvät yhteen elokuvan lopussa.

LAHJOMATON NAINEN

Elokuva alkaa näin: eräältä oppilaalta varastetaan kukkaro, jossa olevat rahat oli tarkoitettu ateriaan koulun ruokalassa. Opettaja Nadja pyytää oppilaita tyhjentämään laukunsa ja antaa tytön, jonka kukkaro on viety, etsiä sitä toisten oppilaiden tavaroiden joukosta. Kun etsintä ei tuota tulosta, Nadja pyytää kaikkia antamaan vähän rahaa tytön menetyksen korvaamiseksi. Hän itse antaa rahaa ensimmäisenä. Oppitunnin lopuksi hän ilmoittaa, että varkaalla on tilaisuus hyvittää tekonsa: hän kiinnittää seinälle tyhjän kirjekuoren, johon varas voi anonymisti laittaa varastamansa rahat. Seuraavalla tunnilla opettaja tarkistaa kuoren sisällön. Sieltä löytyy vain tupakantumppi, mikä saa oppilaat virnuilemaan. Silloin Nadja ilmoittaa, ettei hän anna varkauden jäädä rankaisematta.

Nämä kaksi elokuvan aloittavaa kohtausta kertovat, että Nadja on oikeudentuntainen henkilö, ja opettajana hänen ammattietiikkansa on erittäin korkea. Hänen tehtävänsä ei ole pelkästään opettaa englantia vaan myös kasvattaa lapsia sanan voimakkaimmassa merkityksessä: hän puolustaa eettisiä arvoja, tässä tapauksessa rehellisyyttä ja oikeudenmukaisuutta, ja haluaa, että niitä kunnioitetaan. Näitä ihanteita hän pitää korkeassa arvossa. Tuntuu siltä, että kaikki, mitä hän sanoo tai tekee varkauteen liittyen, koskee häntä henkilökohtaisesti.

Nadjan henkilöohjelma esitetään myös melko joustamattomana ja pedanttina. Hän järjestää oppilaiden vihkot moitteettomiin pinoihin. Hän poimii kadulle jätetyn roskan ja vie sen roskakoriin. Hänen asunsa ovat aina huolittuja, ja kun hän käy äitinsä haudalla voimia kerätäkseen, hän ottaa nenäliinan ja asettaa sen suojaksi ennen istuutumistaan.

Kaikkien vaikeuksien edessä Nadja vaikuttaa hallitsevan itsensä ja etenkin tunteensa erinomaisesti. Hän ikään kuin asettaa ne tietyn etäisyyden päähän, jotta hän voi kohdata tapahtumat ja arvioida niitä rationaalisesti. Niinpä kun Nadjan luokassa tapahtuu varkaus, kun ulosottomies ilmoittaa, että kotitalo menee myyntiin, tai kun työnantaja kieltäytyy maksamasta hänen palkkaansa, hän puolustaa asemaansa usein hyvin tiukasti mutta pysyy samalla äärimmäisen rauhallisena ja järkevänä. Kaiken kaikkiaan Nadjan morali sekä oikeudenmukaisuuden ja järjestyksen taju ovat korkealla tasolla, hänen luonteensa on taipumaton ja itsehillintänsä horjumaton.

VELAN MAKSAMISTA KOSKEVA JUONI

Asuntolainan lyhennyksiä ei siis ole maksettu, eikä Nadjan mies ole välittänyt maksukehотuksista. Jos rahoja ei makseta kolmen päivän kuluessa, talo pannaan myyntiin. Nadja yrittää ensin neuvotella pankinjohtajan kanssa, mutta se ei tuota tulosta. Rahat on kuitenkin saatava jostain. Nadja koettaa sitten saada palkkionsa työnantajaltaan, jolle hän on kääntänyt tekstejä, mutta sieltäkään hän ei saa mitään. Sen jälkeen hän kääntyy panttilainaamon puoleen.

Juuri kun Nadja on ratkaissut ongelman, ilmaantuu uusi mies, jolle hän on tehnyt käännöksiä, on tehnyt konkurssin ja häipynyt. Hän ei siis voi laskea käännöspalkkioidensa varaan, joten hän pyytää rahanlainaajalta pidennystä lainaansa. Lainan takaisinmaksu saakin yllättävän muodon: Nadjan pitää antaa lainaajan veljenpojalle parempi arvosana kuin hän ansaitsisi. Näin ollen Nadja huomaa olevansa samassa ristiriitatilanteessa kuin nuori varas, jonka hän yritti paljastaa elokuvan alussa. Tämä saa hänet miettimään, mitkä olivat varkaan motiivit. Miksi Nadja halusi niin itsepintaisesti rangaista tätä?

ELOKUVALLINEN TASO

The Lesson on esteettisesti upea elokuva. Vuorosanoja on vähän, minkä vuoksi katsoja saa itse tulkita monta asiaa. Nadja puhuu hyvin vähän. Hän on hiljainen, ja hänen kasvonsa vaikuttavat melko tunteettomilta. Katsoja voi hänen eleistään ja elämäntilanteistaan päätellä, mitä hän ajattelee ja mitä hänen tekinsä merkitsevät. Näin katsoja ymmärtää, mitä tapahtuu, mitä Nadja tekee tai mitä hän tuntee.

Niinpä elokuvan rytmi on sama kuin päähenkilön rytmi: toisinaan eloisa, tehokas, olennaiseen keskittyvä ja toisinaan verkkainen, ajatuksia tai epävarmuutta herättävä. Tältä kannalta Nadja muistuttaa Dardenneen veljesten *Rosettaa* (Belgia, 1999) tai Thierryä elokuvassa *La loi du marché* (Stéphane Brizé, Ranska, 2015). Kuten Nadja, nämä molemmat henkilöhahmot kokevat vaikeuksia ja tekevät huomioita ympäristöstään ilman, että heidän ajatuksiaan esitetään verbaalisesti. Kyseessä on elokuvallinen tyyli, joka voitaisiin luokitella dokumentaariseksi, ja se palvelee yhteiskuntakritiikkiä, joka paljastaa individualismin ja rahan hallinnan verrattuna moraalisiin arvoihin ja ihanteisiin.

POHDITTAVIA ASIOITA

Elokuvan otsikko, *Urok (The Lesson)*, viittaa luonnollisesti päähenkilön ammattiin. Nadjan tarina ja rahalliset vaikeudet johtavat kuitenkin etsimään muita, hienovaraisempia tulkintoja. Mitä muita tulkintoja voidaan tehdä? Kuka tässä tarinassa antaa opetuksen ja kenelle?

Nadja on kaksiselitteinen hahmo, joka voi vaikuttaa epämiellyttävältä ankaruutensa, huumorintajuttomuutensa ja ilmeisen itsehillintänsä vuoksi. Toisaalta jotkut katsojat voivat pitää Nadjasta hänen korkean moraalinsa ja arvokkuutensa vuoksi sekä sen tavan vuoksi, jolla hän suhtautuu vaikeuksiin. Mitä sinä ajattelet Nadjan henkilöahmosta? Oletko esimerkiksi sitä mieltä, että hänen ajatuksensa oikeudenmukaisuudesta on yleispätevä?

POHDITTAVIA ASIOITA

Elokuvassa käsitellään laajasti velan käsitettä: Nadja on velkaa pankille ja panttilainamolle; isä on vaimolleen hautakiven "velkaa"; nuori varas on "velkaa" rahaa luokkatoverilleen; työnantaja on Nadjalle "velkaa" käännöspalkkiot. Velan korot – tietyllä tavalla palveluksen kulut – ovat tietysti taloudelliset, mutta toisinaan ne ovat myös moraalisia tai psykologisia. Tällaiset moraaliset kulut voivat olla kohtuuttomia ja joskus lähes nöyryyttäviä. Velallinen on lopulta orjan asemassa velkojaan nähden. Voitko kehittää tätä ajatusta eteenpäin ja verrata tilannetta valtioiden velkoihin?

Anne Vervier

les grignoux

OHJAUS: Kristina Grozeva, Petar Valchanov
KÄSIKIRJOITUS: Kristina Grozeva,
Petar Valchanov
NÄYTTELIJÄT: Margita Gosheva, Ivan Barnev,
Ivanka Bratoeva, Ivan Savov, Deya Todorova,
Stefan Denolyubov
KUVAUS: Krum Rodriguez
TUOTTAJAT: Kristina Grozeva,
Petar Valchanov, Konstantina Stavrianou,
Rena Vougioukalou, Magdalena Ilieva
TUOTANTO: Abraxas Film Ltd, Graal films ja
Little Wing
VUOSI: 2014
KESTO: 105'
LAJITYYPPI: draama
MAA: Bulgaria, Kreikka
ALKUPERÄISKIELI: bulgaria

ELOKUVAN TUNNEILMAISU KANTAA TARINOITAMME

Euroopan parlamentilla on ilo esitellä kolme elokuvaa, jotka kilpailevat vuoden 2015 LUX-elokuvapalkinnosta (LUX FILM PRIZE¹):

MEDITERRANEA, ohjaus Jonas Carpignano
(Italia, Ranska, Yhdysvallat, Saksa, Qatar)

MUSTANG, ohjaus Deniz Gamze Ergüven
(Ranska, Saksa, Turkki, Qatar)

UROK (THE LESSON), ohjaus Kristina Grozeva ja Petar Valchanov
(Bulgaria, Kreikka)

Nämä monisäikeiset tarinat, jotka ovat työlleen erittäin omistautuneiden ja lahjakkaiden eurooppalaisten elokuvaohjaajien luovan työn tulosta, esitetään neljänsillä LUX FILM DAYS -elokuvapäivillä².

¹ LUX-palkinto.

² LUX FILM DAYS -elokuvapäivät.

LUX-PALKINTO

Kulttuurilla on keskeinen rooli yhteiskuntien rakentumisessa. Euroopan parlamentti perusti LUX-palkinnon vuonna 2007. Se halusi näin tehostaa eurooppalaisten elokuvien levitystä Euroopassa ja edistää Euroopan laajuista ajatustenvaihtoa ja keskustelua tärkeistä yhteiskunnallisista aiheista. LUX-palkinto on ainutlaatuinen hanke. Useimmat eurooppalaiset yhteistuotannot esitetään vain alkuperämaissaan, eikä niitä useinkaan levitetä edes EU:n sisällä muualle. LUX-palkinto antaa kolmelle eurooppalaiselle elokuvalla harvinaisen tilaisuuden tulla tekstitetyksi EU:n 24 virallisella kielellä. Euroopan parlamentin jäsenet valitsevat LUX-palkinnon voittajan, joka julkistetaan 25. marraskuuta 2015.

LUX FILM DAYS

LUX-palkinto johti myös LUX FILM DAYS -elokuvapäivien syntyyn. Nämä elokuvapäivät ovat vuodesta 2012 alkaen tuoneet LUX-palkinnosta kilpailevat kolme elokuvaa laajemmin eurooppalaisyleisön ulottuville. Elokuvapäivät on mieliinpainuva kulttuurielämys, joka ylittää rajat. Lokakuun ja joulukuun 2015 välisenä aikana kaikki eurooppalaiset elokuvanystävät voivat nähdä *Mediterranean*, *Mustangin* ja *Urokin* tekstitettynä jollakin EU:n 24 virallisella kielellä. Voit äänestää suosikkielokuvaasi palkinnon verkkosivustolla luxprize.eu tai Facebook-sivulla.

YLEISÖN SUOSIKKI

Yleisön suosikki LUX-palkinnon saajaksi valitaan yleisöäänestyksen perusteella. Käytä mahdollisuuttasi ja äänestä *Mediterranean*, *Mustangia* tai *Urokia*. Näin osallistut kilpailuun ja voit saada Euroopan parlamentilta kutsun Karlovy Varyn kansainvälisille elokuvajuhlille heinäkuussa 2016 ja lisäksi pääset julkistamaan yleisöäänestyksen voittajan.

KATSELE,
KESKUSTELE
JA ÄÄNESTÄ

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU